

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Difficilis atque morosus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A Maledicum hominem probos improbosque æque carpentem significare qui volunt, Purpuram exerta pingunt lingua, quæ quidem illi tam acuta & valida est, ut ea & conchulas, & quascumque sui generis testas perforare possit: quæ cum ita sint omnivora, frequens illud in edaces dictum emanavit, *Purpura vomitor*: de quo apud Athenæum plura comperies.

DE GULA MULTATUS. CAP. LXX.

A Tque inde sorte proverbium, quod Purpuræ plurimum per linguam escas inquirentem capiuntur. Et qui hominem qui de ganea penas dederit significare volunt, conchylium hujusmodi nasæ per linguam applicitum pingunt: siquidem ejus captura in hunc sapius efficitur modum. Parvæ densæque; admodum nasæ Strombus piscis includitur, hunc avidissime captat Purpura, quem si mulac illuc oclclusum olfecerit, in certa per nasæ juncos lingua eum assequi contendit, dumque ille volutatione luctatur, ea magis ac magis linguam protendit: accidit vero ut in eo conatu tumefiat, ut nulla eam extrahendi copia relinquatur, atque ita detenta per linguam captiva fiat. Verum hoc picturæ genus in hujusmodi significatum aliter etiam figuratur, conchulam quippe pingunt, quæ Purpuræ linguam morfu comprehenderit. Piscatores siquidem cum purpuram norint concharum passionem avidius appetere, has in nasas magno numero coniectas in mare demittunt, oblongo tunc ad nasas alligato: sentiunt optatam escam Purpuræ, porrectisque intra nasarum juncos linguis, eas infestant, at illæ aculeo extimulata incolumitati suæ consulturæ contrahunt sese, corticibusque clausis morfu perquam acri linguam infestam comprimunt, pertinacissimeque detentam haud quaquam amittunt, atque ita pendentes sua captæ aviditate Purpuræ tolluntur.

UNO EXANIMATUS ICTU. CAP. LXXI.

Hominem vero interemptum uno ictu ostendere qui volunt, Purpuram saxo elisam pingunt: siquidem infestiores ajunt, quas Purpuras in artis suæ usum parant, saxo uno ictu collidendas, unde subitarius ille sanguis ad tinctum optimus emanat: quod si ictu sefellerit, neque Purpura statim exanimata fuerit, frustra repeti, quia præ dolore sanguis in universum corpus diffusus evanescat. Hinc ajunt Homerum totiens de iis, qui valido aliquo vulnere perempti fuerint, Purpurea eos morte sublatos dicere: quem imitatus Maro, nunc *Purpuream vomit ille animam*, nunc quid hujusmodi sepe protulerit. Quamvis ad sanguinem, in quo anima sedem habeat, Servius hoc referri putat, de quo satis in Accipitris commentario dictum.

SECESSUS. CAP. LXXII.

Sunt qui secessum per Purpuram ostendant: propterea quod Purpura non nisi in imo reperiatur pelago, unde verbum apud Apollonium Argonauticon primo, *πορφυροειδον*, quod purpurascere dicere possumus, ubi profundum esse interpres exponit, ea quam memoravimus Purpuræ naturæ reposita. Hinc mare purpureum, pro profundum, Poetæ sapius posuere.

DE ECHINO. CAP. LXXIII.

Marinus huc Echinus obvolvitur, lenticulari propemodum figura, cochleari crosta, scabritie varia: crebris lineamentis rectilineis, quatenus in spherica figura fieri potest, picturata iisdem quibus terrestris armatus spinis, verum iis micantioribus, & nunc cocco, nunc purpura, nunc puniceo colore splendescentibus, qua parte rostrum à medio ventre exerit reductior, à tergo gibbosior: atque is est, de quo Martialis ait,

Cortice deposito mollis Echinus erit.

DIFFICILIS ATQUE MOROSUS. CAP. LXXIV.

Atque ad ejus significata jam aggrediamur, hominem qui cum difficulter, vel nulla unquam ratione consuetudinem inire possit, ex hieroglyphico ejus monstrabant: quippe quem qua tractare volueris, asperitate renitentiaque, horridum experire, atque itidem ex hoc asperitatem eam, quam Horatius damnat, agrestem, inconcinnam, atque gravem, per hoc animal notabant: nam & nomen illi *αχρηστα* dicitur, plerique impositum asseverant, quia scilicet haberi non possit propter

Athen. lib. Dipnoi. Λιχνοτα. es. τιν. πορφυροειδ. Pin. lib. 9. cap. 36. Quomodo capiatur Purpura.

Purpurea mors cur dicta. Encl. lib. 9.

Virgilius 4. Georg. In mare purpureum violentior insuet. a. mna. Et C. cero mare purpura cere ait. 2. Act.

Unde Proserpiani: Exliv. πορφυροειδ. E vino asperior.

Vel quia
Graeci
χινοί,
hirtum
vocant.

propter spinas, quasi Latine vel is intractabilem dicere: quamvis sunt qui de nomine id sentiant, ut Echinum dictum velint, *ὅτι τὸ ἔχειν ἐαυτὸν ἀφαιρῶν τῶν σαρκῶν ἐσῶν*, quod scilicet ita sese colibeat, ut nulla carniū appareant vestigia neque figura.

JUDICIUM SEVERITAS. CAP. LXXV

ERant autem apud veteres vasa Echini nomine nuncupata, quae scilicet animalis istius imaginem referebant, quorum in iudiciis erat. Sane iudices, de quibus Pollux meminit, ubi de dietis & dicastis agit, Echinum ahenum, aut opere sicili factum habere consueverunt in quem testium dicta, scriptaq; iudicia conicerentur: ex quo significabatur, non licere cuiquam impune illis manus admove, neq; invertere, aut immutare quicquam, sine gravi supplicio.

NAVIGATIO TUTA. CAP. LXXVI

Plin. lib. 9.
cap. 31.

Echinus auguriorum interpret, praesertim nautis.

Sunt etiam qui per Echinum tutam navigationem intelligant; ille siquidem imminente tempestate, quam non secus ac terrestris ventos praesentit, attractis lapillis sese munit, arenaq; navium instar saburra, ne vi fluctuum ulla versari jactarive possit: id enim maxime cavet, ne aculeis exarmentur. Basilus Magnus audisse se proficitur a quodam rerum maritimarum peritissimo, qui diceret, habere se pro comperto, Echinum cum ventorum perturbationem savissimamque maris praesensisset, calculum correptum haud exiguum subisse, seque sub ipso tanquam anchora stabilivisse. Sane quidem nautae simulac eos id facitare conspiciunt, futuram hoc indicio ventorum agitationem, tempestatemq; praesagiant, navigiaq; continuo pluribus anchoris infranant. Admiratur Aristoteles in Hexamero, quo ingenio is ista collegerit, quo doctore praecerit, quis ei fuerit auguriorum interpretes. Falli saepe homines aere perturbato, quod plerunq; res sine tempestate succedat, non falli Echinum, & homini rationis participi documento esse. Unde animali tam exiguo tanta scientia, non modo quod futurum est infortunium ante praevideat, verum etiam quae ratione impendens, periculo sit obviam eundum, non verbis, non sophismatis, non ambagibus oratoris, sed re ipsa commonstret?

MACILENTIA. CAP. LXXVII

Adhac macilentissimum hominem per idem animal intelligebant, cui quidem sit hoc peculiare, aut nullam intus carnem contineat, foris & spinulas & crustam, uti dictum, cochleariam tantum habeat, inveniuntur in eo tamen nigra quaedam vice carnis, quae utcumq; sint, a ganeonibus tamen expetuntur. Quod vero ad macilentiam facit, eum ad annum integrum ajunt abstineri cibo. Non relinquam intactum, quod apud Eustathium legi, interna ventris Echinum appellata, unde Callimachus:

ὄντε μάλιστ' ἐβῶν ποθέσσαν ἐχίνον.
De Bove quem cupide magis affectantur echinum.

Idque ea de causa, quod intra se cibum contineat, quod praecipuum est ventris munus.

INSTAURATIO. CAP. LXXVIII

Echini mira restauratio.

Exercitum, aut quid hujusmodi ex dissipatis reliquiis instauratum, si quis pingendo significare voluerit, non imperite Echini marini dilaniationem quandam figurabit: ille enim in frusta disceptus, si projiciatur in mare confluentibus sponte in unum partibus, iterum committitur, & efficacissime solidescit.

DE CONCHYLIO. CAP. LXXIX

Conchylium quoq; aliquid habet, quod *ἰσχυροφικῶς* accipi potest: tamen si animal ipsum non admittatur, sed quos generat uniones.

LACHRYMÆ. CAP. LXXX

Sunt qui gemmas omnes in ornatu Veneri deberi putent: quod scilicet eam maxime complere esse debeat, & deliciis omnibus affluentem. Gemmae tamen aliquot sua quaedam habent significata, veluti Uniones, quos lachrymarum symbolum esse plerique prodidere: sumptum scilicet a conjectoribus, qui lachrymarum profluvium per visas in somnis margaritas ostendi tradunt: nam & apud Suidam legas, *μαργαρίται δηλοῦσι δακρυῶν ῥόον*,

JOAN.